

?ta nije dobar poetski performans?

Pi?e - Milan Mijatovi?

M.M.

U prethodnom tekstu koji je bio posvećen temi ?ta nisu slem scena i slem poezija, pisao sam konkretno o pojmu scene. Ovaj put bih obradio konkretnije samu predstavu ?ta je nastup slem pesnika pred publikom. Da bih izneo svoje tumačenje dobrog nastupa pred publikom, krenu?u oprobanoj metodom a to je ?ta nije dobar nastup i gde ljudi koji izvode svoju poeziju, naj?e??e gre?e.

Za ili protiv ?itanja poezije sa papira?

Za?to je ?itanje poezije sa papira lo?e? Pesnici koji ?itaju svoju poeziju u ve?ini slu?ajeva nemaju pravi odnos sa publikom. Papir je nekakva vrsta "belog zida" izme?u pesnika i publike koji onemogu?ava pravu komunikaciju. Dobar nastup podrazumeva da pesnik dok izvodi svoju poeziju mo?e da gleda ljude u publici i da prenosi svoju energiju i svoje emocije na neposredan na?in. Publika tako?e uzvra?a ovu vrstu komunikacije jer ne postoji zid od belog papira koji zaklanja lice pesnika od radoznalih pogleda iz publike. Ve?i je stepen bliskosti izme?u pesnika i publike, kada ne postoji "beli zid".

Postoje pesnici koji dobro ?itaju poeziju sa papira i koji uspevaju toplinom svog glasa i izra?ajno??u da prevazi?u problem "belog zida", ali ovaj zid i te kako umanjuje sposobnosti poetskog performerera da uspostavi pravu komunikaciju sa ljudima koji su do?li da ?uju i vide njegov nastup. Umesto da se pesnik bavi svojim nastupom, pokretom, gestovima, mimikom i izra?ajno??u, on zna?ajnu energiju tro?i na ?itanje svoje poezije a vidno polje mu je znatno ograni?eno na od?tampani ili napisani tekst. Ova situacija se dodatno pogor?ava ako pesnik nastupa u klubu koji je slabije osvetljen i gde treba uložiti jo? ve?i napor da bi se pesma pro?itala sa papira. Jedini na?in da pesnik zaista "oslobodi" svoj nastup je da poput glumca odbaci papir i ponovo dobije prostor ispred sebe. Ako ovo uradi, po?e?e da do?ivljava prostor i ljude koji su u tom prostoru, a posta?e svestan svog tela i mesta koje njegovo telo zauzima u prostoru.

Organizuju?i poetske doga?aje, promenio sam 17 no?nih kljubova za 6 godina. Uo?io sam slede?e nedostatke poetske scene na kojoj ljudi ?itaju sa papira. Najve?i nedostatak je taj da ako ne postoji dobra selekcija pesnika i njihove poezije, dolaze u ve?ini slu?ajeva ljudi koji ?ele da ih neko vidi i ?uje, ali oni sami nemaju potrebu da nekoga vide i ?uju. De?avalo se da dvadesetak ljudi za ve?e ?itaju svoju poeziju i ve?ina njih je pokazivala znatnu dozu autizma za druge pesnike. Predstavljalo im je veliko zadovoljstvo da pred publikom pro?itaju svoju poeziju i to su u ve?ini slu?ajeva radili na lo? na?in, ali nakon toga bi silazili sa scene, naru?ivali pivo,

prili?no glasno pri?ali sa poznanicima i nisu bili zainteresovani da ?uju druge. To je zaista zanimljiv fenomen koji govori i o ljudskoj prirodi! Pesnici bi se re?ali na sceni, ?eljni da ih neko ?uje i vidi, ?eljni priznanja i aplauza, ali kao da su ulazili u drugi mod kada si?u sa scene. Bili su potpuno nezainteresovani za tu?u poeziju...

Kao primer lo?eg nastupa, nave?u jednu dobru pesnikinju. Ka?em "dobra" jer ima zanimljivu poeziju, ali njen nastup je veoma lo?. Kada izlazi da uzme mikrofon, uvek gleda u pod kao da se stidi. Svi u publici po njenom dr?anju mogu da provale da je upla?ena i uko?ena i da je trese trema. Uzima mikrofon, gr?evito vadi papir i dr?i ga ispred sebe. Po?inje veoma brzo da ?ita. ?ita brzo i nerazumljivo u pola glasa. Publika kao prvo zbog brzine ?itanja nije sposobna da do?ivi njenu poeziju. Ona jednostavno brzim ?itanjem ne dozvoljava publici da zaista registruje makar jedan stih. Tiha je i guta slova, ?to dodatno situaciju ?ini jo? tragi?nijom. Na kraju kada zavr?i, brzo se sklanja sa scene kao da je ne?to zgre?ila i kao da na taj na?in se trudi da ?to pre zaboravi mu?no iskustvo za nju... Kada bi je neko pitao za?to uop?te nastupa pred publikom, koji su njeni motivi, verovatno bi odgovorila da ?eli da neko ?uje njenu poeziju. Na ?alost, ovakvim nastupom niko nije ?uo njenu poeziju. ?uo je brzalicu pome?anu sa mrmljanjem. Ovo se sigurno ne mo?e nazvati poetskim nastupom pred publikom. Tokom vremena, ako poetska scena se svede na ovaj manir i ve?ina pesnika nastupe na sli?an na?in, jedini motiv publike da dolazi bi?e jeftino pivo, muzika u pauzama i dru?enje. Sada nastaje drugi problem jo? gori od prethodnog. Kada su izvo?a?i lo?i i ne mogu zaista zanimljive sadr?aje da ponude publici, masa po?inje da ?amori. Ljudi u publici po?inju sve glasnije i glasnije da pri?aju, dok se ?itav poetski doga?aj ne pretvori u masovno brbljanje ljudi koji se zapravo dosa?uju i u komunikaciji tra?e izlaz iz dosade.

Dugo vremena mi je trebalo da shvatim da ne postoji lo?a publika. Postoje samo lo?i izvo?a?i koji ne mogu da publiku uzmu "pod svoje" i da je prikuju za sebe svojim nastupom i op?tom pojavom. Izvo?a? mora da ima snagu i ve?tinu da publiku pridobije za sebe i da je zainteresuje. Ako to ne zna, ne mo?e se smatrati poetskim performerom. Naravno i ovde ima izuzetaka.

Naveo bih primer kluba Ilegale koji je imao svoje stalne goste na balkonu koji nisu dolazili zbog poezije, ve? im je to bilo mesto gde mogu da popiju kafu i da se ispri?aju. Izbor kluba i publike koja nije "zalutala" na poetski doga?aj su tako?e bitni elementi poetske scene. Veoma je bitno tako?e da se ne organizuju poetski doga?aji na mestima koja su sterilna i gde postoji neka vrsta simulacije scene, a publiku ?ine nekoliko volontera i organizatori doga?aja. U tom smislu, dobru publiku treba "negovati", kao i dobre izvo?a?e. Tokom godina se formira publika koja dolazi zbog poezije, publika koja nije zalutala i koja interaktivno kumunicira sa izvo?a?em na sceni.

Za?to je dobro odbaciti papir? Pesnik koji odlu?i da odbaci papir, vi?e ?e se truditi oko svog nastupa na sceni. Ulaganjem energije i volje u u?enje pesama napamet, zatim ve?banjem izvo?enja poezije na slem radionicama, dobija se motivisan i oslobo?en izvo?a? koji sebi postavlja visoke ciljeve, a to je da vlada publikom i scenom. Pesnik je "probuen", dobija novi prostor oko sebe, sagledava scenu na druga?iji na?in.

Posle mog prvog nastupa bez papira, osetio sam ogromnu razliku. Po prvi put sam video zaista ljude u publici. Video sam one koji me slu?aju pa?ljivo i one koji imaju slabiju koncentraciju. Mogao sam da usmerim svoju energiju upravo na one ljude u publici koji me ne slu?aju i koji pri?aju izme?u sebe, da bi ih pridobio i zainteresovao za nastup... i zaista je uspevalo. Usmerio bih energiju glasa na grupicu koja pri?a u uglu. Oni bi osetili da im se obra?am, prestali bi da pri?aju i po?eli bi da me slu?aju. Na ovaj na?in je mogu?e uticati na sve ljude u publici. Ono ?to se zaista de?ava je da ukidanjem "belog zida" izme?u pesnika i publike, dolazi do promene i publika bolje reaguje na izvo?a?a.

Motivi publike i motivi poetskog performerera

Postoji velika razlika izme?u motiva publike i motiva poetskog performerera, kada se organizuje poetski doga?aj.

Motivi ljudi koji u svojstvu publike pose?uju no?ne klubove i vole poeziju je da se dobro zabave i da im u glavi ostane po neki dobar stih. Oni tra?e zabavu, dru?enje i zanimljivo iskustvo koje mogu do?iveti kroz savremenu poetsku scenu.

Motivi poetskog performerera koji se sprema za nastup, nikada ne treba da budu okrenuti ka zabavi. Poetski performer pre svega treba da ponudi zanimljive sadr?aje publici i da ljudi u publici ne za?ale ?to su do?li na poetsko ve?e. Motivi poetskog performerera ne treba da se vezuju za dobro provedeno ve?e, jo? jednu no? gde bi mogli da utucaju vreme, ve? treba da se vezuju isklju?ivo za uspe?an nastup. Zapravo jedini pravi motiv poetskog performerera treba da bude da to ve?e ima uspe?an nastup koji ?e ostaviti utisak na publiku. Tamo gde drugi tra?e ?urku i provod, on treba da vidi mogu?nost za dobar poetski performans.

Li?no i javno - amaterizam i profesionalizam na poetskoj sceni

Samopouzdanje je bitan faktor uspe?nog poetskog nastupa. Gledao sam na sceni pesnike i pesnikinje koji ?itaju svoju poeziju bez trunke samopouzdanja. Izlazili bi na scenu kao da unapred znaju da ?e to biti lo? nastup. Pogrbljena le?a, vuku se dok hodaju, zbunjen sme?ak koji odaje nesigurnost i op?ta usporenost na delu i re?ima. Jedna pesnikinja je ?ak izjavila na sceni da ?e da pro?ita svoje "mrtvosane pesme". Pesnici i pesnikinje koji sebe ne cene i koji nastupaju bez trunke ?ivotne energije i samopouzdanja, te?ko da ?e ostaviti dobar utisak na publiku, a mogu tako?e da o?ekuju od publike istu takvu reakciju. Publika ?e postati zlovoljna i

nezainteresovana.

Ono ?to je veoma bitno za poetske performere je da razumeju da se na sceni ne sme biti "li?an" u smislu kori??enja poetskog nastupa da bi se ?ovek ispucao zbog te?kog dana, privatnih problema ili problema na poslu. Svi li?ni problemi treba da nestanu kada performer iza?e na scenu. Upotrebi?u tu?u re?enicu "da delo postane lik". Nezavisno od toga kakav nam je bio dan, da li smo dekontirani, pospani, gladni, nezadovoljni, imamo ljubavne ili egzistencijalne probleme, sve to mora da nestane i da bude resetovano kada izlazimo na scenu i kada treba da na?e delo govori umesto nas.

Na?a pesma i na? nastup emituju odre?enu energiju. Na?e delo gradi novi ?ivot i nove likove tih tri minuta na sceni i publika za tri minuta treba da dobije uvid u jedan svet koji smo stvorili na?om pesmom. Na?a pesma treba da govori umesto nas, a ne na?e trenutno nezadovoljstvo ili neka li?na frustracija koja se desila tog dana. To je ujedno i razlika izme?u amatera i profesionalca.

Poetski performer koji sebe smatraju profesionalcima, nikada nisu li?ni na sceni i uvek ula?u maksimalnu energiju i volju u svoj nastup, nezavisno od spolja?njih okolnosti, lo?eg dana, malobrojne publike ili nekog ne?eljenog doga?a?a kao ?to je recimo otkaz na poslu ili smrtni slu?aj u porodici. Sve to na sceni mora da nestane, ina?e poetski performer je samo jo? jedan ?alosni amater koji kuka pred publikom koju zaboje uvo za njegove li?ne probleme i koja je to ve?e do?la da bi dobila ne?to ?to se ne dobija svaki dan, zna?i zadovoljstvo i nova iskustva u kvalitetnim sadr?ajima izvo?a?ke poetske scene.

Nastavi?e se...